

การพัฒนาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ในเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2

มณฑา ชาราพงษ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มิถุนายน 2549

ISBN 974-429-477-9

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

THE DEVELOPMENT OF THE GUIDELINES FOR LEARNING PROCESS DEVELOPMENT
OF BASIC EDUCATION INSTITUTIONS UNDER PHRANAKHON SI AYUTTHAYA
EDUCATIONAL SERVICE AREA 1 AND 2

MONTA TARAPONG

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

June 2006

มณฑล ธาราหงษ์. (2549). การพัฒนาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2. วิทยานิพนธ์ ก.ม. (การบริหารการศึกษา). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
คณะกรรมการควบคุม : ดร.กীরติ ศรีวิเชียร, ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมาน วีระกำแหง.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 2) พัฒนาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) ตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และ 4) ตรวจสอบความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ กระบวนการวิจัยมีอยู่ 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นศึกษาความต้องการแนวทาง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้มาด้วยการสุ่มแบบเจาะจง การเก็บข้อมูลใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ค่ามัธยฐาน 2) ขั้นพัฒนาแนวทาง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เชี่ยวชาญทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ได้มาด้วยการสุ่มแบบเจาะจง เครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ วิเคราะห์ข้อมูลเป็นค่าร้อยละ 3) ขั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทาง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารการศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ได้มาด้วยการสุ่มแบบเจาะจงเครื่องมือเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยค่ามัธยฐาน และ 4) ขั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทาง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ได้มาด้วยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือเป็นแบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t -test เพื่ออ้างอิงค่าเฉลี่ย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในทุกขั้นตอน และ 2) แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะตรงตามความต้องการเป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ใน 29 รายการ ของ 5 ขั้นตอน

Monta Tarapong. (2006). **The Development of the Guidelines for Learning Process**

Development of Basic Education Institutions under Phranakhon Si Ayutthaya

Educational Service Area 1 and 2. Master Thesis, M.Ed. (Educational Administration).

Phranakhon Si Ayutthaya : Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University.

Advisory Committee : Dr. Keerati Sriwichian, Assistant Professor Samam Weerakamhaeng.

ABSTRACT

The purposes of this research were to : 1) study the needs for building the guidelines for learning process development of the personnel who concerned, 2) develop the guidelines for the learning process development, 3) verify the appropriateness of the guidelines for the learning process development, and 4) verify the possibility of the guidelines for the learning process development. Four procedures were used : 1) studying the needs of the guidelines, the samples consisted of the personnel who involved in the learning process development by specific random. Mini group meeting was used for collecting data, and the statistical analysis employed was median, 2) developing the guidelines, the samples consisted of the experts in the learning process development by specific random. Questionnaires were used and statistical analysis employed was percentage, 3) studying the appropriateness of the guidelines, the samples consisted of the administrators in Phranakhon Si Ayutthaya Educational Service Area 1 and 2 by specific random. The rating scaled questionnaires were used and statistical analysis employed was median, and 4) studying the possibility of the guidelines, the samples consisted of the administrators in Phranakhon Si Ayutthaya Educational Service Area 1 and 2 by simple random sampling. The rating scaled questionnaires were used and statistical analysis employed was t-test used for mean reference

The findings are as follows :

1. The personnel who concerned in the learning process development needed every procedure of the guidelines for learning process development.
2. Five procedures with 29 items of the developed guidelines for the learning process development were agreed with the needs and appropriate according to the academic standard.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยความกรุณาและการแนะนำอย่างดีจาก ดร.กิริติ ศรีวิเชียร ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมาน วีระกำแหง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องในการทำวิทยานิพนธ์มาตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ ดร.แสน สมนึก ดร.กฤษณา คิทธิ ห้วหน้า กลุ่มงานนิเทศการศึกษา นายอินยง ราชวงษ์ ศึกษานิเทศก์ 8 นายสำเร็จ ศรีอำไพ ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ศรีสมร พุ่มสะอาด ดร.ดิเรก พรสีมา ดร.ปัญญา แก้วกริธร ดร.ไพบุลย์ แจ่มพงษ์ คุณปราโมทย์ แก้วสุข นายดิบ ไยเจริญ นายโพยม เข็มนาค และ นางปรีชา พิภพขาว ที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2 ประกอบด้วย ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา รองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ผู้ช่วยผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา และผู้บริหารสถานศึกษาทุกท่าน ที่ตอบแบบสอบถาม

สุดท้ายขอขอบคุณพี่ ๆ เพื่อน ๆ และน้อง ๆ นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้จนสำเร็จด้วยดี

มณฑา ธาราพงษ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ซ
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฏ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	4
ตัวแปรที่ศึกษา.....	5
กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
แนวคิดทฤษฎีเบื้องต้นเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการพัฒนากระบวนการ เรียนรู้.....	9
ความหมายของการพัฒนาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	13
ความสำคัญของการพัฒนาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	15
แนวปฏิบัติในการพัฒนาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	30
วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
ขั้นตอน 1 ขั้นศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการพัฒนา	
กระบวนการเรียนรู้.....	31
ขั้นตอน 2 ขั้นพัฒนาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	
ขั้นตอน 3 ขั้นศึกษาความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนากระบวนการ	
เรียนรู้.....	32
ขั้นตอน 4 ขั้นศึกษาความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนากระบวนการ	
เรียนรู้.....	34
4	37
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	37
ตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของ	
สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1	
และ เขต 2.....	38
ตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษา	
ชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2.....	40
ตอนที่ 3 ตรวจสอบความเหมาะสมของแนวทางการพัฒนากระบวนการ	
เรียนรู้ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา	
พระนครศรีอยุธยา เขต 1 และ เขต 2.....	48
ตอนที่ 4 ตรวจสอบความเป็นไปได้ของแนวทางพัฒนากระบวนการเรียนรู้	
ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา	
เขต 1 และ เขต 2.....	56
5	65
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	65
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	65
วิธีดำเนินการวิจัย.....	65
สรุปผลการวิจัย.....	68
อภิปรายผล.....	69

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ) ข้อเสนอแนะ.....	71
บรรณานุกรม.....	74
ภาคผนวก.....	78
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ร่วมประชุมสัมมนา รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ และรายชื่อผู้บริหารสถานศึกษาที่ตรวจสอบความเหมาะสม.....	79
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์เข้าร่วมประชุม และคอบแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย.....	84
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	90
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	118

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	การสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	23
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเรื่องความต้องการแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ สถานภาพ และระดับการศึกษา.....	38
3	ค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของคะแนนความต้องการแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การยอมรับความต้องการจากการกำหนดค่ามัธยฐานตั้งแต่ 4.00 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ กำหนดค่าไม่เกิน 2.00.....	39
4	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบันและประสบการณ์ด้านการบริหารการศึกษา หรือเกี่ยวข้องกับการศึกษา.....	41
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	42
6	จำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของ แนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งปัจจุบัน วุฒิการศึกษาและหน่วยงานที่สังกัด.....	49
7	ค่ามัธยฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมของการพัฒนาแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	50
8	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับความเป็นไปได้ของแนวปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	56
9	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความเป็นไปได้ของแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ตามความเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและค่า t ในการทดสอบ เพื่ออ้างอิงค่าทางสถิติ.....	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความเป็นไปได้ของแนวทางและ ค่า t ในการทดสอบ เพื่ออ้างอิงค่าทางสถิติ.....	58
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความเป็นไปได้ของแนวทางและ ค่า t ในการทดสอบ เพื่ออ้างอิงค่าทางสถิติ.....	59
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความเป็นไปได้ของแนวทางและ ค่า t ในการทดสอบ เพื่ออ้างอิงค่าทางสถิติ.....	61
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความเป็นไปได้ของแนวทางและ ค่า t ในการทดสอบ เพื่ออ้างอิงค่าทางสถิติ.....	62

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 การตั้งเคราะห์แนวทาง เพื่อให้มีความชัดเจนและเหมาะสม.....	25
2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	30